

Latvijas Radio Ētikas padomes atzinums nr. Nr.2/B2-4
(anonimizēts)

Rīga, 07.11.2024.

VSIA “Latvijas Radio” (turpmāk – LR) Ētikas padome (turpmāk – Ētikas padome) 2024.gada 7.novembra sēdē piecu personu sastāvā

konstatē:

[1] LR šā gada 23.oktobrī saņēma [...] (turpmāk – Sūdzētāja) iesniegumu par Latvijas Radio žurnālistes [...] (turpmāk – Žurnālistes) ierakstiem sociālās tīklošanās platformā Facebook.

[2] Sūdzētājs uzskata, ka augstākminētie Žurnālistes ieraksti satur melus, auditorijas maldināšanu, neobjektivitāti un apzinātu vēlmi diskreditēt Izraēlu. Sūdzētājs apgalvo, ka Žurnāliste atsaucas uz mazpazīstamiem, neuzticamiem avotiem, klaji pret Izraēlu vēršot medijiem musulmaņu pasaulē, savukārt atsauču uz Izraēlas avotiem nav. Pēc Sūdzētāja domām, Žurnālistes aktivitāte Facebook ir antiizraēliska, dažas publikācijas – antisemitiskas vai ekstrēmistiskas. Sūdzētājs uzskata, ka šajos ierakstos ir pārkāptas daudzas Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodeksa, Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālo vadlīniju, Latvijas sabiedrisko mediju kara un konfliktu žurnālistikas vadlīniju normas, kā arī nav ievēroti Latvijas sabiedrisko mediju Izraēlas un palestīniešu konflikta vārdnīcā izklāstītie ieteikumi.

[3] Sūdzētājs lūdz šo sūdzību izskatīt Latvijas Radio Ētikas padomē un pieņemt lēmumu par to, vai Žurnāliste var ieņemt esošo amatu LR.

[4] Ētikas padome saņēma rakstisku Žurnālistes skaidrojumu par ierakstiem Facebook un uzklaušīja viņas viedokli padomes sēdē. Žurnāliste norāda, ka Facebook ir dalījies ar dažādu mediju faktos balstītām publikācijām, tās komentējot. Rakstiskajā skaidrojumā Žurnāliste ir iekļāvusi saites uz vairākiem avotiem – ārvalstu medijiem, kas apstiprina informāciju par konkrētajiem notikumiem, kā arī starptautisko organizāciju (ANO, UNICEF, *Save the children* u.c.) ziņojumiem un vairāku Rietumvalstu vadītāju paziņojumiem, kuros kritizēta Izraēlas rīcība konkrētās situācijās vai konkrētos jautājumos. Žurnāliste atzīst, ka Facebook komentāros pauž savu privāto nostāju un apzināti pievērš uzmanību vienai no konfliktā iesaistītajām pusēm – palestīniešiem, jo uzskata, ka Latvijā viņu viedoklis netiek pietiekami atspoguļots, kā arī netiek pietiekami liela uzmanība pievērsta civiliedzīvotāju upuriem Gazā. Žurnāliste norāda, ka visi palestīnieši nav identificējami ar teroristisko grupējumu Hamās. Žurnāliste arī ir apkopojusi statistiku par medijiem, ar kuru publikācijām pēdējos trīs mēnešos dalījies Facebook:

Avots	Reizes
BBC Russian	1
Euronews	3
Middle East Eye	1
Dawn News	3
France 24	1
Sargs.lv	1
Al Jazeera	2

Hindustan Times	1
ARTE	1
TRT	2
Islam channel	1
Pravda.com.ua	1
Eeas.europa.eu	1
Anadolu agensi	1
Propublica.org	1

- [Middle East Eye](#) – neatkarīgs online izdevums (UK)
- Pakistan
- [Propublica.org](#) – neatkarīgs pētnieciskās žurnālistikas online izdevums (ASV)

Iepazīstoties ar Sūdzētāja un Žurnālistes norādītajiem argumentiem un skaidrojumiem,

Ētikas padome secina:

[5] Nav pamatoti Sūdzētāja pārmetumi, ka Žurnāliste Facebook dalītos ar ierakstiem, kas satur melus vai nepatiesu informāciju. Žurnāliste dalās ar faktos balstītām mediju publikācijām, tai skaitā, respektablu mediju publikācijām, kurām pievieno savu komentāru. Ētikas padome atzīst, ka Žurnālistes izvēlētas publikācijas un ieraksti ir kritiski tikai pret vienu no konfliktā iesaistītajām pusēm - Izraēlu, to izteiksmes veids mēdz būt ass, kategorisks un emocionāls, atsevišķos gadījumos ietverti pārspīlējumi. Taču ieraksti nav antisemitiski un ekstrēmistiski, tajos nav saskatāms atbalsts teroristu grupējumiem. Žurnāliste savos Facebook ierakstos reprezentē viedokli, kas nav margināls un daļēji saskan ar ANO un daudzu Rietumvalstu valdību pausto nostāju konkrētās situācijās.

[6] Latvijas Radio Redakcionālā padome ir vienojusies Izraēlas un palestīniešu konfliktā saglabāt neitrālu, objektīvu nostāju un LR saturā sniegt daudzpusīgu informāciju tādā veidā, lai auditorija pati var izdarīt savus secinājumus. Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas (2.4. sadaļa) nosaka: “Žurnālists ievēro profesionālās ētikas normas arī savos sociālo tīklošanās platformu profilos un citās interneta vietnēs. Žurnālistam jāizvairās no rīcības un komentāriem, kas grauj uzticēšanos sabiedriskajiem medijiem, un jāatceras, ka žurnālists nevar ietekmēt to, vai citi viņu uztvers kā sabiedriskā medija darbinieku (profesionāli) vai privātpersonu.” Savukārt Latvijas Radio Rīcības un kodekss (6.1. punkts) nosaka, ka “izmantojot savas pilsoniskās tiesības uz vārda un rīcības brīvību, Latvijas Radio darbiniekiem ir jāizvairās no darbībām, kas mazina sabiedriskā medija uzticamību.” Vienlaikus Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas (1.4. sadaļa) nosaka, ka “raidījumu vadītājiem un žurnālistiem ir tiesības izteikt personisko viedokli un atbilstoši raidījuma formātam paust savus uzskatus”. Ētikas padome uzskata, ka liegt Latvijas Radio žurnālistiem sociālās tīklošanās platformās paust privāto viedokli, ja tas notiek likuma un ētikas normu ietvaros, būtu nesamērīgs vārda brīvības ierobežojums. Šajā gadījumā ir runa par LR žurnālista komentāriem privātā profilā, kas, lai arī ir asi, nepārkāpj likuma vai ētikas normas. Ētikas padomes ieskaitā prasība medijam saturā nodrošināt objektīvu un daudzpusīgu informāciju nav mehāniski attiecināma uz katru atsevišķu komentāru vai viedokli, ko pauž LR darbinieks. Ētikas padome vienlaikus atzīst, ka LR žurnālista, jo īpaši programmas vadoša

darbinieka, kategoriska nostāšanās vienā pusē var ietekmēt daļas sabiedrības uzticēšanos medijam, tāpēc žurnālistam atbildīgi jāizvērtē savas rīcības sekas.

[7] Ievērojot secināto, Ētikas padomes locekļi vienojas, ka Sūdzētāja norādītajos ierakstos nav pārkāpts Latvijas Radio Rīcības un ētikas kodekss un Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālās vadlīnijas, kā arī nav pamata izvērtēt Žurnālistes atbilstību amatam.

Ētikas padomē nolemts:

1. Izvērtētajos Žurnālistes ierakstos nav saskatāmi LR Rīcības un ētikas kodeksa un Latvijas sabiedrisko mediju redakcionālo vadlīniju pārkāpumi.
2. Ētikas padome aicina Žurnālisti izvairīties no kategoriskiem, neprecīziem, vienpusējiem izteikumiem, kas auditorijā var raisīt šaubas par LR spēju sabalansēti atspoguļot Izraēlas un palestīniešu konfliktu.
3. Ētikas padome rekomendē apvienotā sabiedriskā medija Redakcionālajā padomē un plašākā darbinieku lokā pārrunāt privātā viedokļa paušanas robežas, ko sabiedrisko mediju žurnālistiem un satura struktūrvienību galvenajiem redaktoriem uzliek amata pienākumi, kā arī pašcenzūras riskus, lai nonāktu pie kopējas izpratnes par vēlamo privāto komunikāciju.
4. Lēmumu paziņot Sūdzētājam un Žurnālistei.
5. Lēmumu publicēt LR tīmekļvietnē.